

2018. aasta inglise keele riigieksamist

Kristel Kriisa
inglise keele peaspetsialist

1. Inglise keele riigieksami eesmärgid ja põhiandmed

Tulenevalt haridusministri 15. detsembri 2015. a määrusest nr 54 olid 2018. aasta kevadel gümnaasiumi riigieksamite eesmärgid järgmised:

- 1) anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse;
- 2) selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud;
- 3) anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- 4) toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 5) teha otsus õpilase gümnaasiumi lõpetamise kohta;
- 6) siduda järjestikuste haridustasemetega õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamiseks.

Inglise keele riigieksam sisaldas B1- ja B2-tasemel ülesandeid ning hindas võõrkeealaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine) kaudu. Riigieksam koosnes seega kirjalikust osast (kirjutamine, kuulamine, lugemine) ja suulisest osast (rääkimine).

Tabel 1. 2018. a inglise keele riigieksami ülesehitus

Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus	Maksimumpunktid
Kirjutamine	2	2	90 min	25
Kuulamine	5	40	40 min	25
Lugemine	7	60	90 min	30
Suuline osa	2	2	15 min	20

Õpilastel oli võimalik saada inglise keele riigieksamil maksimaalselt 100 punkti. Eksaminandid, kelle tulemus oli 75–100 punkti, saavutasid B2-taseme. Need õpilased, kelle tulemus jäi 50 ja 74 punkti vahele, saavutasid B1-taseme. Taseme saavutamise eeltingimus on see, et ühegi osaoskuse tulemus ei tohi olla 0 punkti. Alla 50 punkti saanud õpilastel jäi keeletase saavutamata.

2. Üldandmed eksamil osalenute ja tulemuste kohta

2018. aasta inglise keele riigieksamil osales kokku 6226 eksaminandi, nendest põhieksamil 6189 ja lisaeksamil 37. Analüüs on koostatud põhieksami tulemuste põhjal. Inglise keele riigieksami keskmine tulemus oli 74,7 punkti, kõrgeim tulemus 100 punkti ja madalaim 0 punkti. Standardhälve, mis näitab tüüpilist erinevust üldisest keskmisest, oli 20,2.

Tabel 2. Inglise keele riigieksami üldine statistika 2010–2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eksaminandide hulk	8348	7874	7105	6527	7695	7186	6915	6479	6189
Keskmine tulemus	69,3	72,0	68,6	72,0	67,5	66,7	63,8	70,0	74,7
Standard-hälve	15,8	15,5	16,1	16,3	21,0	22,0	20,9	21,5	20,2
Madalaim tulemus	0	6	6	10	0	1	1	4	0
Kõrgeim tulemus	99	99	100	99	100	100	99	100	100

Tabelist on näha, et eksaminandide hulk on pidevalt vähenenud. Eksaminandide hulga märkimisväärne kasv 2014. aastal tuleneb sellest, et siis muutus võõrkeele eksam gümnaasiumi lõpetamisel kohustuslikuks. Pärast 2014. aastat on eksaminandide arv taas kahanema hakanud, sest esiteks gümnaasistide üldarv kahaneb ja teiseks on võõrkeele riigieksami sooritamise asemel õpilastel võimalus esitada võõrkeeleoskust tõendav rahvusvaheline tunnistus ning antud võimalust kasutab igal aastal üha suurem hulk õpilasi.

Keskmi tulemusi kõrvutades tuleks kindlasti arvestada seda, et 2014.–2018. aasta eksamite keskmi tulemusi ei saa otseselt varasemate aastate keskmistega võrrelda, sest tegemist on varasematest eksamitest erineva, teises formaadis kahetasemelise (B1/B2) eksamiga.

Tabel 3. 2018. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine keeleoskustasemetega

Saavutatud tase	Eksaminandide hulk	Protsentuaalselt
B2 (75–100 punkti)	3854	62,3%
B1 (50–74 punkti)	1494	24,1%
Tase saavutamata (0–49 punkti)	841	13,6%

2018. aastal sai inglise keele riigieksamil vähem kui 50 punkti 841 õpilast (13,6%), mis tähendab, et neil jäi keeletase saavutamata. 1494 õpilast (24,1%) saavutas B1-taseme ja 3854 õpilast (62,3%) saavutas B2-taseme. Erinevate aastate tulemusi kõrvutades on selgelt näha, et õpilaste inglise keele oskus üha paraneb.

Tabel 4. Inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine keeleoskustasemetega 2014–2018

Tase	2014	2015	2016	2017	2018
Saavutamata	21%	23%	26%	19%	14%
B1	32%	32%	35%	29%	24%
B2	47%	45%	38%	52%	62%

Varasemate aastatega võrreldes kahanes nende eksaminandide hulk, kes ei saavutanud taset või saavutasid B1-taseme. B2-taseme saavutanute hulk aga kasvas märkimisväärselt. Põhjus peitub ilmselt selles, et uue süsteemiga ollakse praeguseks harjunud. Õpilased teavad gümnaasiumisse astudes, et neil tuleb kolme aasta pärast sooritada kohustuslik võõrkeeleeksam ja saavutada B-tase. Õpetajad on paremini kursis raamdokumendi keeleoskustasemetega ja oskavad oma õpilasi B2-tasemeni juhatada.

Tabel 5. 2018. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine sooti

Sugu	Hulk	Hulk (%)	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Mehed	2846	46%	77,6	0	100	18,5	10%	20%	69%
Naised	3343	54%	72,3	6	100	21,3	17%	27%	56%
Kokku	6189	100%	74,7	0	100	20,2	14%	24%	62%

Kui võrrelda eksamitulemusi sugude lõikes, on näha, et eksaminandide hulgas oli 46% noormehi ja 54% neide. Tabelist on näha, et sarnaselt eelmistele aastatele sooritasid noormehed eksami neidudest märkimisväärselt paremini: noormeeste keskmine tulemus oli 77,6 ja neidudel 72,3 punkti. 20% noormeestest ja 27% neidudest saavutas eksamil B1-taseme. B2-taseme saavutas 69% noormeestest ja 56% neidudest. Kui 10% noormeestest ei õnnestunud üldse keeletaset saavutada, siis tüdrukute hulgas oli selliseid eksaminande 17%.

Tabel 6. 2018. a inglise keele riigieksami tulemused maakonniti

Maakond	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Harju maakond	2493	75,6	0	100	21,5	13%	22%	65%
Hiiu maakond	44	79,6	11	99	19,2	7%	18%	75%
Ida-Viru mk	507	59,6	8	99	22,6	35%	33%	33%
Jõgeva maakond	177	72,8	17	98	19,7	15%	31%	55%

Maakond	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Järva maakond	128	71,9	15	98	20,0	17%	27%	55%
Lääne maakond	143	78,5	13	100	17,6	10%	22%	69%
Lääne-Viru mk	293	75,7	9	99	18,5	9%	26%	65%
Põlva maakond	94	73,5	21	99	18,8	10%	35%	55%
Pärnu maakond	377	75,1	13	100	19,1	12%	26%	63%
Rapla maakond	153	69,1	9	98	22,5	22%	29%	49%
Saare maakond	205	79,4	10	100	17,1	6%	26%	68%
Tartu maakond	981	79,7	10	100	17,9	8%	19%	73%
Valga maakond	113	71,1	13	97	18,5	14%	33%	53%
Viljandi mk	269	76,7	7	99	20,1	13%	18%	69%
Võru maakond	174	74,8	20	100	17,8	11%	29%	59%
Märkimata	38	75,1	15	98	18,7	13%	32%	55%
Kokku	6189	74,7	0	100	20,2	14%	24%	62%

Sarnaselt varasemate aastatega oli kõige rohkem inglise keele riigieksami tegijaid Harjumaal (2493) ja Tartumaal (981). Ehkki maakondade keskmised tulemused ei ole täiesti võrreldavad, kuna eksaminandide hulk maakondades erineb kordades (nt. Hiiumaal oli 44 ja Harjumaal 2493 eksaminandi), olid üle üldise keskmise (74,7) Tartumaa (79,7), Hiiumaa (79,6), Saaremaa (79,4), Läänemaa (78,5), Viljandimaa (76,7), Lääne-Virumaa (75,7), Harjumaa (75,6), Pärnumaa (75,1) ja Võrumaa (74,8) õpilaste keskmised tulemused. Kõige madalamad olid õpilaste keskmised tulemused Ida-Virumaal (59,6).

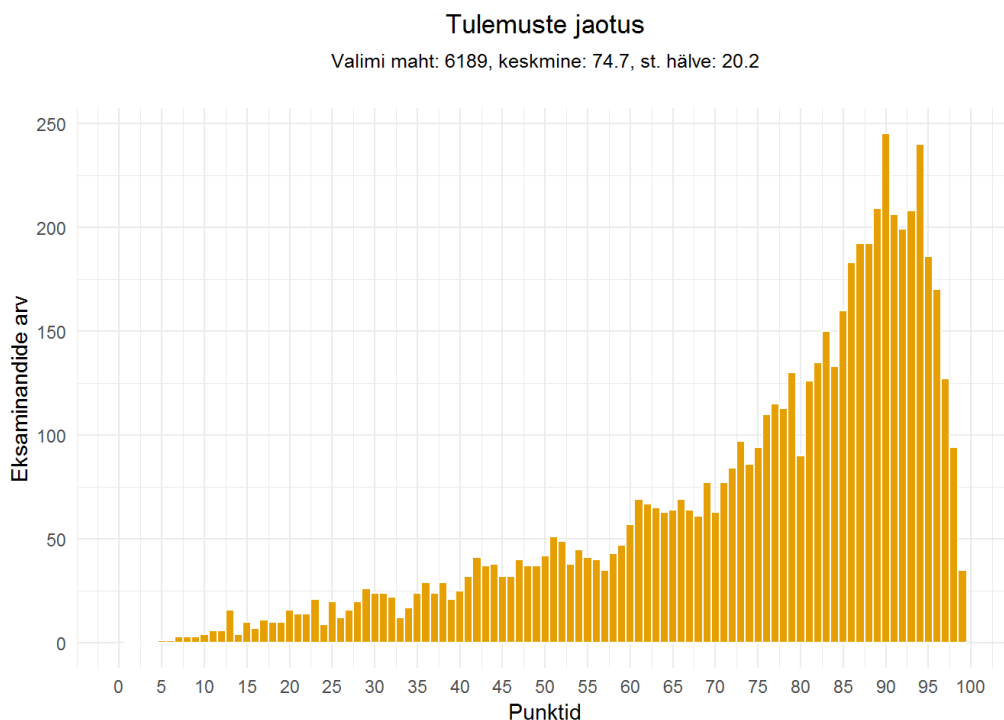
Tabel 7. 2018. a inglise keele riigieksami tulemused koolitüübiti

Koolitüüp	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Gümnaasium	5895	74,8	0	100	20,3	14%	24%	62%
Kutseõppeasutus	256	71,3	17	96	17,2	12%	30%	58%
Märkimata	38	75,1	15	98	18,7	13%	32%	55%
Kokku	6189	74,7	0	100	20,2	14%	24%	62%

Koolitüübi järgi olid eksaminandid valdavalt gümnaasiumilõpetajad (tervelt 95% eksaminandide koguhulgast). Nende keskmine tulemus oli 74,8 punkti, kutseõppeasutuste lõpetajatel aga 71,3 punkti. Varasemalt on gümnaasistide tulemused olnud märkimisväärselt kõrgemad kui kutseõppurite omad, sest gümnaasiumides on enamasti inglise keele õppe maht tunduvalt suurem kui kutseõppeasutustes. Sel aastal olid erinevused aga tunduvalt väiksemad. Võimalik, et ka kutseõppeasutustes ollakse nüüdseks paremini kursis kahetasemelise eksami formaadiga.

Tabelitest on näha, et 38 eksaminandi kohta polnud maakonda ega koolitüüpi märgitud. Nende puhul oli tegemist eksaminandidega, kes olid gümnaasiumi mõnel varasemal aastal lõpetanud ja polnud inglise keele riigieksamit sooritanud või soovisid selle uuesti teha.

Joonis 1 annab üldise ülevaate 2018. aasta inglise keele riigieksami tulemuste jagunemisest.

Jooniselt on näha, et eksam oli suurele osale eksaminandidest pigem lihtne. Väga suur osa õpilastest saavutas tulemuse, mis jäi 85 ja 95 punkti vahele.

3. Riigieksamitöö osade analüüs

Järgnevalt vaatleme 2018. aasta inglise keele riigieksami tulemusi eksamitöö osade kaupa, et teha kindlaks, millised osad olid õpilaste jaoks lihtsamad ja millised veidi keerulisemad.

Tabel 8. 2018. a inglise keele riigieksami eksamiosad võrdluses

Osa	Keskmine	Sooritus-protsent	Miinimum	Maksimum	St. hälve
Kirjutamine	16,5	66%	0	25	5,1
Kuulamine	19,6	78%	0	25	5,7
Lugemine	22,8	76%	0	30	6,7
Rääkimine	15,9	79%	0	20	4,3

Tabelist on näha, et kõige keerulisemaks osutus eksaminandide jaoks sarnaselt varasematele aastatele kirjutamisosa (sooritusprotsent 66). Suulise osa sooritusprotsent 79 ja standardhälve 4,3 näitavad, et kõige sarnasemaid ja kõrgemaid tulemusi saadi just selles osas. Kuulamis- ja lugemisosa tulemused olid sel aastal samuti võrdlemisi kõrged.

Tabel 9. Inglise keele riigieksamitöö osade keskmised tulemused aastatel 2014–2018

Eksamiosa	Aasta	Keskmine sooritusprotsent	Standardhälve
Kirjutamine	2014	59,6%	5,1
	2015	62,9%	5,2
	2016	58,0%	5,0
	2017	65,1%	5,0
	2018	66,1%	5,1
Kuulamine	2014	68,0%	6,4
	2015	64,3%	6,9
	2016	63,4%	6,0
	2017	66,2%	6,4
	2018	78,3%	5,7
Lugemine	2014	65,3%	7,2
	2015	62,6%	7,7
	2016	60,1%	7,3
	2017	71,6%	7,3
	2018	76,0%	6,7
Suuline osa	2014	79,5%	4,3
	2015	80,1%	4,3
	2016	76,9%	4,7
	2017	78,5%	4,5
	2018	78,9%	4,3

Viimase viie aasta lõikes on eksamiosade sooritus varieerunud, jäädes valdavalt 65 ja 75 protsendi vahele. Tabelist on näha, et kirjutamisosa sooritusprotsent on kahel aastal jäänud veidi alla 60, see aga ei ole statistiliselt oluline erinevus. Kahel viimasel aastal on märkimisväärselt kasvanud lugemis- ja kuulamisosa sooritusprotsendid. Võimalik, et põhjus peitub selles, et eksaminandid on eksamitöös kasutatavate ülesandetüüpidega hästi tuttavad. Kuulamisosa head tulemused on ilmselt seotud YouTube'i populaarsuse kasvuga noorte hulgas. Üha suurem hulk noori vaatab igapäevaselt ingliskeelseid videoid, millest tulenevalt on nende kuulamisoskus märkimisväärselt paranenud.

Varasematel aastatel on olnud probleemiks suulise osa objektiivne hindamine. Suulise osa intervjuusid hinnatakse nimelt koolides ja suulise osa tulemus on läbi aastate olnud teiste eksamiosade tulemustest märkimisväärselt kõrgem. Alates 2016. aasta kevadest

kehtib üldine suulise eksami salvestamise nõue ja Innove on käivitanud inglise keele riigieksami suulise osa intervjuude seireprojekti, mille käigus antakse valimisse kuuluvatele koolidele tagasisidet. Hea meel on tõdeda, et intervjuude läbiviimine muutub üha professionaalsemaks ja vastab üha enam etteantud standarditele. Ka on suulise osa keskmine tulemus püsinud viimastel aastatel stabiilne.

3.1 Kirjutamisosa

Kirjutamisosa koosnes 2018. aastal kahest ülesandest kogupikkusega 320 sõna (1. ülesande sõnade hulk 120; 2. ülesande sõnade hulk 200). Kirjutamisosa täitmiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Kirjutamisosa eest oli võimalik saada maksimaalselt 25 punkti. Antud osa hindasid vastava väljaõppe saanud hindajad. Iga töö hindas kaks hindajat. Kui kahe hindaja punktide vahe oli suurem kui 5 punkti, läks eksamitöö kolmandale hindamisele.

Kirjutamisosa esimene ülesanne oli (pool)ametlik kiri (*letter*). Eksaminandidel tuli kirjutada kiri välisülikooli vastuvõtuspetsialistile, väljendada oma huvi ülikoolis õppimise vastu, täpsustada, millisel erialal soovitakse õpinguid jätkata, ning paluda lisainformatsiooni. Alustekstiks oli lühike olukorra kirjeldus, märkmed ja kolm alapunkti aspektide kohta, millest kirjutada. Kirja hinnati kolme kriteeriumi põhjal: ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*) ja grammatika (*grammar*). Iga aspekti eest oli võimalik saada maksimaalselt 3 punkti.

Kirjutamisosa teine ülesanne on traditsiooniliselt kas essee (*essay*) või aruande (*report*) kirjutamine. Sel kevadel oli kirjutamisosa teine ülesanne erinevalt kahest varasemast aastast essee, mille teema oli kaudselt seotud Eesti sajanda sünnipäevaga. Eksaminandidel tuli essees avaldada arvamust, kas eestlaste lahkumine Eestist selleks, et õppida või töötada, on probleem, ja mis motiveeriks välismaale läinuid Eestisse tagasi tulema. Aruannet hinnati nelja kriteeriumi põhjal: ülesande täitmine (*task completion*), teksti ülesehitus (*organisation*), sõnavara (*vocabulary*) ning grammatika (*grammar*). Iga kriteeriumi eest oli võimalik saada maksimaalselt 4 punkti.

Tabel 10. 2018. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kirjutamisosa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kiri	6,1	67,8%	0	9	1,9
Essee	10,7	66,9%	0	16	3,5
Kokku	16,5	66,1%	0	25	5,1

Tabelist on näha, et kirjutamisosa ülesannetest osutus essee kirjutamine veidi raskemaks kui kirja kirjutamine. See on ka loogiline, sest oma olemuselt on essee kirjutamine kõrgema taseme ülesanne ja kognitiivselt keerulisem kui kirja kirjutamine, sest see nõuab analüüsi- ja argumenteerimisoskuse demonstreerimist.

Tabel 11. 2018. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused hindamisaspektide kaupa

Aspektid	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kiri: ülesande täitmine	2,0	66%	0	3	0,8
Kiri: sõnavara	2,1	70%	0	3	0,7
Kiri: grammatika	2,0	67%	0	3	0,7
Essee: ülesande täitmine	2,8	69%	0	4	1,1
Essee: teksti ülesehitus	2,8	69%	0	4	0,9
Essee: sõnavara	2,4	61%	0	4	0,9
Essee: grammatika	2,4	61%	0	4	1,0

Kirja puhul on näha, et kõige rohkem kaotasid õpilased punkte ülesande täitmise ja grammatika aspektide alt. Essee puhul saadi kõrgeimad keskmised ülesande täitmise ja teksti ülesehituse (69%) eest ning kõige rohkem kaotati punkte sõnavara- ja grammatikavigade pärast (61%).

Eksamitöid lugedes ja analüüsid hakas silma, et osa õpilasi ei võta enne kirjutama asumist aega, et tööjuhendisse süveneda ja oma tööd planeerida. Nii võib jääda aga osa ülesandest täitmata või kirjutatakse päheõpitud reegleid järgides midagi sellist, mida tööjuhise üldse ei nõua.

Kirju lugedes selgus, et õpilased ei arvesta kirjasaajaga. Oluline on kirjutada nii, et oleks selge, miks kirjutatakse ja mida täpselt soovitakse. Kui lugeja peaks oma vastuses kõike veel kord üle täpsustama hakkama, ei ole ülesanne ilmselt kuigi hästi täidetud.

Esseesid lugedes hakkas silma, et õpilased ei mõelnud enne kirjutama asumist läbi, millistele küsimustele nad oma essees vastama peavad. Tihti analüüsiti põhjusi, miks Eestist lahkutakse, ehkki seda polnud tööülesandes küsitud. Essee puhul tuleks samuti lähtuda lugejast ja kirjutada nii, et tekst oleks selgelt ja loogiliselt struktureeritud. Kui lugeja peab esseed lugedes pidevalt pingutama, et teksti mõtet järgida, ei ole tegemist hea esseega. Lugejat aitab palju ka see, kui tekst on loogiliselt lõikudesse jagatud. Näiteks peaks essee puhul sissejuhatuse kindlasti sisuga haakuma. Paljudel juhtudel jäi sissejuhatust lugedes aga mulje, et essees tuleb juttu hoopis teisest teemadest kui tööülesandes nõutud.

Kirjutamisosa silmas pidades tuleb märkida, et mõnikord näevad hindajad palju vaeva õpilaste käekirja lugemisega, seega tuleks eraldi tähelepanu pöörata sellele, et tekstid (ja ka vastused teistes eksamiosades) oleksid kirjutatud võimalikult selgelt.

3.2 Kuulamisosa

2018. aasta inglise keele riigieksami kuulamisosa koosnes viiest ülesandest, milles oli kokku 40 üksikküsimust. Kuulamisosa täitmiseks oli eksaminandidel aega 40 minutit. Kõik kuulamisülesanded põhinesid autentsetel tekstidel.

Esimeses ülesandes (9 üksikküsimust) pidi kuulatud teksti põhjal lõpetama laused (*gap-filling*). Kuulatud tekstis räägiti teismeliste sportimisharjumustest. Erinevalt ülejäänud tekstidest kuulsid õpilased esimest teksti ainult ühe korra. Teises ülesandes (7 üksikküsimust) kuulati lühikesi tekstilõike selle kohta, kuidas edukad õpilased oma aega ja tegevusi planeerivad ning eksaminandidel tuli sobitada kuulatud tekstid esitatud nõuannetega (*multiple matching*). Kolmandas ülesandes (8 üksikküsimust) tuli Londonis elava ameeriklanna monoloogi põhjal täita valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Neljas ülesanne (6 üksikküsimust) koosnes lühikestest tehnoloogiateemalistest uudislõikudest ja eksaminandidel tuli uudislõigud õigete pealkirjadega kokku sobitada (*multiple matching*). Viimaseks tuli jällegi lahendada avatud lüngaga ülesanne (*gap-filling*), mis koosnes 10 üksikküsimusest ja põhines orangutangidest rääkival raadiosaatel. Kuulamisosa hinnati objektiivselt ning iga üksikküsimuse kaal oli 0,625 punkti. Maksimaalselt andis kuulamisosa kokku 25 punkti.

Statistiline analüüs näitas, et kuulamisosa kõik ülesanded eristasid hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid võrdlemisi kõrged ning jäid valdavalt 0,5 ja 0,7 vahele.

Tabel 12. 2018. a inglise keele riigieksami kuulamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kuulamisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	4,0	71%	0	5,625	1,5
Ülesanne 2	3,7	85%	0	4,375	1,1
Ülesanne 3	4,3	86%	0	5,0	1,0
Ülesanne 4	2,9	77%	0	3,75	1,2
Ülesanne 5	4,6	74%	0	6,25	1,9
Kokku	19,6	78%	0	25	5,7

Kõige lihtsamaks osutus valikvastustega ülesanne (86%) ning kõige keerulisemaks esimene ühe kuulamisega lünkade täitmine (71%). Keeletestides soovitatakse kasutada

ühe kuulamisega ülesandeid sel põhjusel, et ka päriselus tuleb tihti ette olukordi, kus pole võimalik infot kaks korda kuulata või üle küsida.

Töid analüüsid hakkas silma, et endiselt esineb mõningaid probleeme tööjuhendite järgimisega. Kuulamisülesannetes on alati kirjas, mitu sõna võib lünka kirjutada, kuidas tuleks märkida õige vastus või mitu vastusevarianti peaks üle jääma. Lünkade täitmisel ületatakse aeg-ajalt kehtestatud maksimaalne sõnade arv. Sobitamisülesannetes pakuvad eksaminandid mõnikord üht ja sama tähte vastuseks mitmes kohas, ehkki see ei ole kõikides ülesannetes lubatud. Valikvastustega ülesannete puhul on õnneks viimastel aastatel hakatud rohkem tööjuhendit järgima ja õige vastus märgitakse enamasti linnukesega, nagu tööjuhend ette näeb.

Kuna kuulamisosas tuleb õpilastel samaaegselt kuulata ja kirjutada, on väikesed kirjavead vastustes lubatud ning nende eest punkte ei vähendata. Kui sõna kirjutatakse aga selliselt, et tekib uus hoopis teise tähendusega sõna, loetakse vastus valeks (nt. kui õige vastus on „cold“, aga õpilane kirjutab „gold“, on tegemist vale vastusega).

Ülesannetes, kus tuleb lünki täita või lauseid lõpetada, on suureks probleemiks see, et lünka kirjutatakse tekst, mis on lünga ees juba kirjas, ainult osa vastusest või midagi sellist, mis grammatiliselt lausesse üldse ei sobi. Abiks oleks ehk see kui õpilased oma laused enne töö esitamist veel kord läbi loeksid ja veenduksid, et nende vastusega koos moodustub lause, millel on ka mõte. Eksamivihikutele märgitud eksami lõpuaegade analüüs näitab, et eksaminandidel peaks olema piisavalt aega oma töö veel enne esitamist üle vaadata, sest suurem osa eksaminandidest lõpetab töö vähemalt 10–15 minutit enne ettenähtud lõpuaega.

3.3 Lugemisosa

2018. aasta inglise keele riigieksami lugemisosas tuli eksaminandidel lugeda kuut teksti ning lahendada nende juurde kuuluvad seitse ülesannet. Üksikküsimusi oli lugemisosas 60, iga õige vastus andis 0,5 punkti, kokku seega 30 punkti. Tekstide kogupikkus oli ca 2500 sõna ning ülesannete sooritamiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Lugemisosa lühemate tekstidega kontrolliti pigem õpilaste keeleteadmisi ja tekstisiseste seoste mõistmist, pikemate tekstiga aga lugemisoskust (teksti detailset mõistmist, tekstist valikulise info leidmist, teksti peamisest mõttest arusaamist, kaudselt esitatud infost arusaamist).

Esimeses ülesandes tuli õpilasel teksti põhjal vastata valikvastustega küsimustele (*multiple choice*). Ülesanne koosnes 9 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4,5 punkti. Tekstis räägiti moodsatest kontoritest ja nende sisekujundusest. Teine ülesanne (8 üksikküsimust, maksimaalselt 4 punkti) oli Norras matkamisest rääkival pikemal tekstil põhinev valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Kolmas ülesanne koosnes neljast tekstist, milles kirjeldati lühidalt Euroopa suurlinnade vaatamisväärsusi, ja 10 küsimusest ning andis maksimaalselt 5 punkti. Tegemist oli sobitamisülesandega (*multiple matching*), kus eksaminandil tuli sobitada küsimused tekstidega. Neljas ülesanne (9 üksikküsimust, maksimaalselt 4,5 punkti) põhines ajalooteemalisel tekstil, milles räägiti salapärasest raudset maski kandvast vangist, ning õpilastel tuli täita tekstis esinevad lüngad puuduvate sõnadega (*open gap-filling*). Viiendas ülesandes oli kasutatud ajaleheartiklit, mis rääkis ajast ja selle suhtelisusest. Teksti põhjal tuli lahendada kaks ülesannet, mis olid mõlemad sobitamisülesanded (*multiple matching*). Esiteks tuli õpilasel sobitada tekstist eemaldatud fraasid tekstis esinevatesse lünkadesse ning teiseks leida tekstis kasutatud sõnade definitsioonid. Esimene ülesanne koosnes 9 üksikküsimusest, mille eest oli võimalik saada maksimaalselt 4,5 punkti ja teine 6 üksikküsimusest (kokku maksimaalselt 3 punkti). Viimases ülesandes tuli õpilastel moodustada etteantud sõnadest teksti sobivad vormid (*word formation*). Ülesanne põhines keskkonnaalasel tekstil, koosnes 9 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4,5 punkti.

Tabel 13. 2018. a inglise keele riigieksami lugemisosa tulemused ülesannete kaupa

Lugemisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	3,3	74%	0	4,5	1,2
Ülesanne 2	3,4	85%	0	4,0	0,8
Ülesanne 3	4,2	85%	0	5,0	0,9
Ülesanne 4	2,9	65%	0	4,5	1,2
Ülesanne 5.1	3,4	76%	0	4,5	1,3
Ülesanne 5.2	2,1	71%	0	3,0	1,0
Ülesanne 6	3,3	74%	0	4,5	1,3
Kokku	22,8	76%	0	30	6,7

Lugemisosas olid esindatud sellised ülesandetüübid, mida kasutatakse rohkelt inglise keele õpikutes ning mida on ka varasematel aastatel eksamil kasutatud. Tabelist on näha, et kõige keerulisemateks ülesanneteks osutusid teksti täiendamine puuduvate sõnadega (65%) ja kaheosalise pikemal lugemistekstil põhineva ülesande teine pool, kus

tuli sobitada tekstis esinenud sõnad nende definitsioonidega. Kõige lihtsamaks osutusid pikk valikvastustega ülesanne (85%) ja lühitekstidel põhinev sobitamisülesanne (85%). Lugemisosas ei ole kirjavead lubatud, seega tuleks lugemisülesannete vastuseid kirjutades õigekirjale eraldi tähelepanu pöörata. Pikemates lugemisülesannetes teevad õpilased tihti enda jaoks lühikesi märkmeid või joonivad tekstilõike alla. Märkmete tegemine ja teksti allajoonimine on lubatud, kui see aitab õpilastel paremini õiget vastust leida. Eksaminandidel tuleks vaid jälgida, et märkmeid ei satuks vastuse kirjutamiseks mõeldud alale ja et vastus oleks kirjutatud võimalikult selgelt, et ka hindaja sellest aru saaks. Ka tuleks jälgida, et vastus oleks üheselt mõistetav. Mõningatel juhtudel on õpilased kirjutanud näiteks mitu vastust ja siis neist osa maha tõmmanud või ära sodinud. Kuna korrektuurivahendite kasutamine ei ole eksamil lubatud, tuleks vea tegemisel vale vastus selgelt maha tõmmata ja õige vastus selle kõrvale või kohale kirjutada. Kui õpilane kirjutab mitu vastust, millest üks on õige, teised aga valed, loetakse vastus ikkagi valeks.

Statistiline analüüs näitas, et lugemisosa ülesanded eristasid hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid üsnagi kõrged ning jäid valdavalt 0,4 ja 0,7 vahele.

Nii kuulamis- kui lugemisosas esines väga üksikuid juhtumeid, kus eksaminand oli osa vastustest kirjutanud hariliku pliiatsiga. See aga ei ole eksamil lubatud. Probleemide vältimiseks tuleks kindlasti järgida eksami läbiviimisjuhendit ja kasutada ainult musta või sinist tindi- või pastapliiatsit.

3.4 Suuline osa

Riigieksami suuline osa toimus viiel päeval ja iga päeva jaoks oli koostatud samu üldisi teemasid esindav eksamikaartide komplekt (kokku 50 pildipaari ja 50 monoloogiteemat). Suulise väljendusoskuse eksamiosa koosnes 2018. aastal sarnaselt varasematele aastatele kahest ülesandest, millest esimene oli etteantud pildipaari kirjeldamine, võrdlemine ja vastandamine kahe minuti jooksul ning intervjuueerija küsimustele vastamine ning teine väitel põhinev monoloog (nt „Mõned inimesed arvavad, et kõik loomaaiad tuleks sulgeda. Miks nad nii arvavad? Kas nõustud nendega? Põhjenda.“). Monoloog kestab kaks minutit ja annab ülevaate eksaminandi arutlusoskusest. Seejärel toimub jällegi arutelu eksamikaardil toodud üldisel teemal, mille käigus demonstreerib eksaminand õpetaja esitatud küsimustele vastates oma spontaanset keelekasutust.

Kogu suulise väljendusoskuse eksamiosa hinnati koolides ühtse hindamisskaala alusel. Hindajateks olid vastava ettevalmistuse saanud õpetajad. Hinnatavateks aspektideks olid ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*), grammatika (*grammar*) ning hääldus ja soravus (*fluency and pronunciation*). Iga aspekti eest oli võimalik saada maksimaalselt 5 punkti, suulise osa eest seega kokku maksimaalselt 20 punkti.

Tabel 14. 2018. a inglise keele riigieksami suulise osa tulemused hindamisaspektide kaupa

Rääkimisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Min	Max	St. hälve
Ülesande täitmine	4,1	82%	0	5	1,1
Sõnavara	3,9	78%	0	5	1,2
Grammatika	3,7	74%	0	5	1,2
Hääldus ja soravus	4,2	83%	0	5	1,2
Kokku	15,9	79%	0	20	4,3

Tabelist on näha, et kõige kõrgemalt hinnati õpilaste hääldust ja soravust (83%) ja ülesande täitmist (82%) ning kõige rohkem kaotasid õpilased punkte grammatika aspekti alt (74%). Kuna ka 2018. aastal oli suulise osa intervjuude salvestamine kohustuslik, on jätkuvalt võimalik kontrollida, kas kõik õpilased sooritasid eksami suulise osa sarnastes tingimustes. Ka sel aastal kuulati üle 10% salvestatud intervjuudest. Valimisse kuulunud koolidele antakse tagasisidet ning seireprojekti käigus kogutud info põhjal viiakse läbi suulise osa hindajatele ja intervjuueerijatele suunatud seminarid ning valmib eraldi suulise osa analüüs.

4. Rahvusvahelised eksamid

Sarnaselt varasematele aastatele oli ka 2018. aasta kevadel neil õpilastel, kel oli olemas mõne rahvusvahelise eksami tunnistus, võimalus inglise keele riigieksamile mitte registreeruda. Kokku oli selliseid õpilasi 1184.

Tabel 15. 2018. a kevadel esitatud rahvusvahelised tunnistused

	B1	B2	C1	C2	Kokku
CAE	0	78	506	250	834
CPE	0	0	0	7	7
FCE	45	75	1	0	121
PTE General	0	19	1	0	20
PET	15	5	0	0	20
TOEFL	0	6	9	0	15
IELTS	26	89	52	0	167
Kokku	86	272	569	257	1184

Rahvusvahelise tunnistuse esitanud õpilaste hulk on igal aastal jõudsalt kasvanud. 2014. aastal esitati 272, 2015. aastal 457, 2016. aastal 671 ja 2017. aastal 861 rahvusvahelist tunnistust. Ehkki õppekava näeb ette, et õpilane peab saavutama gümnaasiumi lõpuks B-keeleoskustaseme kahes võõrkeeles, esitas 569 õpilast inglise keeles C1-taset tõendava ja 257 õpilast koguni C2-taset tõendava rahvusvahelise tunnistuse.

Esines ka selliseid juhtumeid, kus õpilased esitasid alguses rahvusvahelise tunnistuse ega registreerunud riigieksamile, kuid muutsid siis viimasel hetkel oma otsust, sest soovisid kandideerida välisülikooli, kus nõuti sisseastumisel lisaks rahvusvahelisele tunnistusele ikkagi ka kolme riigieksami tulemust. Taolisi juhtumeid on aasta aastalt üha rohkem, seega tasuks abiturientidel enne riigieksamiperioodi algust teha enda jaoks selgeks, millised on nende tulevikuplaanid ja millistel tingimustel saab astuda soovitud ülikooli.

Tabel 16. Eksaminandide tulemused inglise keeles 2018. aastal keeleoskustasemete kaupa

	Hulk	Tase saavutamata	B1	B2	C1	C2
Riigieksam	6189	841	1494	3854	-	-
Rahvusvahelised tunnistused	1184	-	86	272	569	257
Kokku	7373	841	1580	4126	569	257
Protsentuaalselt	100%	11,4%	21,4%	56%	7,7%	3,5%

Tabelist on näha, et liites riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused, ei saavuta 11,4% eksaminandidest inglise keeles vähemalt B1-taset, 77,4% eksaminandidest on B-tasemel ja 11,2% C-tasemel.

5. Kokkuvõtteks

2018. aasta kevadel viidi viiendat korda läbi Euroopa keeleõppe raamdokumendiga tihedamalt seotud kahetasemeline (B1/B2) inglise keele riigieksam, milles kasutati varasematelt eksamitelt tuttavaid ülesandetüüpe.

Sarnaselt eelmisele aastale, sooritasid sel aastal eksami õpilased, kes teadsid juba põhikooli lõpetades ja gümnaasiumisse astudes, millistel tingimustel nad 12. klassi

lõpetavad. Ka õpetajad on eksamiformaadiga hästi kursis ja raamdokumendi keeletasemetega tuttavad ning oskavad oma õpilasi üha paremini nõutud keeleoskustasemeni viia ja eksamiks ette valmistada. Seda on selgelt näha tänavusi varasemate aastatega võrreldes kõrgemaid eksamitulemusi vaadates. Uuenenud süsteem on hästi vastu võetud ja eksaminandide keskmised tulemused üha paranevad. Viimast toetab kahtlemata ka tihe kokkupuude inglise keelega. Veedavad ju Eesti noored suure osa oma vabast ajast Interneti vahendusel ingliskeelses keskkonnas. Sama hüpoteesi toetab ka fakt, et rahvusvahelisi tunnistusi esitatakse igal aastal üha rohkem ja üha rohkem õpilasi jõuab C-tasemele. Kuna võõrkeeleeksam on gümnaasiumi lõpetamisel kohustuslik, annavad kevadise riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused suhteliselt realistliku pildi Eesti eksaminandide inglise keele oskusest. Ehkki inglise keelt õpitakse enamasti esimese võõrkeelena, milles õpilased peaksid gümnaasiumi lõpuks jõudma B2-keeleoskustasemele, näitavad tulemused siiski kahjuks ka seda, et 11,4% õpilastest ei saavuta isegi B1-taset.

Kui varasematel aastatel võis üheks probleemkohaks pidada suulise osa tulemuste objektiivsust, sest suulise osa intervjuude hindamine toimub koolides ja mitte alati sarnastes tingimustes, siis sel aastal oli kolmandat aastat järjest suulise osa salvestamine kohustuslik ning jätkuvalt käib töö selle nimel, et õpilased sooritaksid eksami võrdsetes tingimustes ja hindamine oleks võimalikult objektiivne.